

SESSIÓ DE CLOENDA

Per finalitzar tot el conjunt d'activitats integrades en aquest XIIè Congrés, ens limitarem ara a una petita síntesi del que ha suposat, centrant-nos en tres aspectes que, al nostre entendre, cal destacar: el científic-professional, el de la nostra llengua com a vehicle de manifestació de la ciència i la cultura, i el del compromís vers un treball de continuïtat i recerca de solucions dels problemes plantejats.

D'aquest últim aspecte no podem deixar de banda el compromís específic que per les autoritats i la política sanitària en general representa l'exposició de situacions que incideixen directament sobre la salut de la població. És en aquest sentit que podem dir que tot el treball portat a terme respon a una problemàtica social, i això considerem que és força important perquè tots sabem que en els esdeveniments científics que normalment se celebren, la problemàtica descoberta acostuma a no anar més enllà d'aquesta preocupació i/o denúncia científica que, malgrat les bones intencions, té poca capacitat d'execució. Per aquesta raó ens és motiu de satisfacció que en el nostre cas l'exposició d'uns problemes concrets hagi obtingut atenció per part dels responsables. El Conseller de Sanitat de la Generalitat Valenciana ha explicat els objectius que es proposa el seu equip dins dels seus programes d'actuació, per exemple, donar prioritat a la protecció de la salut, informar dels projectes i inversions per a la remodelació dels serveis territorials i ha exposat el que ja s'ha fet en el control de platges i zones d'aglomeració que cal cuidar molt especialment.

Com a síntesi de tota l'activitat, tant de preparació com de realització del Congrés, en el doble aspecte científic i de la llengua, ens sembla que res millor que incloure la magnífica exposició del Dr. Jordi Gol i Gurina publicada als Annals de Medicina de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears poc abans de la celebració d'aquesta edició del Congrés i concloure'l amb les Conclusions Institucionals del XIIè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana.



Jordi Gol i Gurina, Vicepresident del Congrés.

EL CONGRÉS DE CASTELLÓ, DOTZÈ CONGRÉS DE METGES I BIÒLEGS DE LLENGUA CATALANA

JORDI GOL i GURINA

Vicepresident del Dotzè Congrés per l'Acadèmia
de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears

El Dotzè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana, tercer després de la més llarga interrupció de la sèrie, ens arriba amb una perfecta puntualitat, com un fet tot natural. En efecte, a vuit anys del Congrés de Perpinyà i quatre després del de Reus, estudiosos, professionals i estudiants de les ciències de la vida i de la salut de tot l'àmbit lingüístic català ens trobarem i conviurem uns dies, aquest novembre, a Castelló de la Plana i a Benicàssim, al voltant d'un tema d'importància innegable: el procés d'emmalaltir.

La gran novetat d'aquest Congrés, novetat que contribueix a la normalització dels Congressos de Metges i Biòlegs, rau en el fet que serà el primer, en més de setanta anys, celebrat al País Valencià. I no simplement en terra valenciana, sinó –cosa molt més important– per iniciativa de valencians i presidit per un valencià il·lustre, el professor Emili Balaguer. El Desè ja hi era convocat, precisament a la ciutat de València i sota la presidència de Manuel Corachan, però aquell tràgic any 1938 les energies disponibles eren ocupades en activitats ben diferents. El Desè Congrés va haver de trigar molt, gairebé quaranta anys, i el 1976 circumstàncies òbvies van portar-lo a Perpinyà, de la mà del mestre de civilitat que és Josep Alsina i Bofill. La història immediata és a la ment de tots, com al cor de tots hi ha la satisfacció de constatar el coratge i la capacitat de convocatòria que ens ofereixen ara els amics de migjorn. Esperem que llur veu indispensable ressoni a Castelló amb tota la força.

El Dotzè Congrés presenta una altra particularitat indicadora també de normalització. Per primera vegada després de la llarga nit que va fer desaparèixer l'Associació General responsable dels Congressos, disposem d'una reglamentació estable que n'assenyala els principis generals i n'emmarca l'organització. La van establir oportunament l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears i la Societat Catalana de Biologia, en tant que institucions promotores i complint de més a més l'encàrrec formulat per l'assemblea final de Congrés de Reus, a proposta del seu president Josep Laporte. Ultra acceptar l'oferiment del País Valencià com a seu del Dotzè Congrés, aquestes entitats van prendre algunes importants resolucions. Primer, la de mantenir la denominació tradicional dels Congressos, tot precisant que el terme metges i biòlegs ha de ser entès en sentit ampli, incloent tots els estudio-

sos, professionals i estudiants de les ciències de la vida i de la salut. Segon, la d'establir que els temes tractats han de ser multidisciplinaris i han de contemplar les connexions entre ciència i societat. Tercer, la d'assegurar la presència al Comitè Organitzador de representants de tots els territoris de parla catalana, de les principals professions implicades, de les dues institucions promotores i d'estudiants. Val a dir que totes aquestes resolucions han estat ateses. Precisament el Comitè de Castelló compta, com a novetat en la història dels Congressos, amb una representació de la Franja de Ponent i amb una representant de la professió de treballador social.

Què són, en realitat, els Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana? Uns congressos inconvocables en temps de repressió –fets de llibertat, diu Oriol Cassasas–, uns congressos que han mostrat tanta capacitat de generar entusiasme, sobretot en els estudiants, ja es veu que han de contenir algun element que els distingeix dels altres. Val la pena deturar-se a examinar en què consisteix aquesta originalitat. No es tractarà de contaminacions romàntiques, polítiques, narcisistes, xovinistes, que falsifiquin la clara objectivitat de la ciència positiva? Diuen que la ciència no admet compromisos amb cap llengua, si no és el llenguatge matemàtic. Té sentit, en temps de normalització, i quan els mateixos Congressos es normalitzen, mantenir una militància lingüística i cultural?

Cal dir en primer lloc que els Congressos de Metges i Biòlegs es caracteritzen per la multidisciplinarietat. Ho indica llur mateixa denominació, ampliada a tots els científics de la vida i la salut, que inclou perspectives ben diverses: sociòlegs, economistes, pedagogs... Una visió plural i complementària, tot mantenint i fins i tot ampliant la capacitat d'anàlisi rigorosament científica i objectiva dels temes proposats, permet abordar, tant les qüestions concretes com aquelles que tenen un contingut molt ampli, amb possibilitats globalitzadores. Algunes d'elles, com per exemple les nocions i els problemes generals referents a la salut i a la malaltia, a les relacions interpersonals que constitueixen el teixit de l'atenció sanitària i en definitiva, a tot allò lligat a la vida i a la mort humanes, contenen tants elements i tants valors culturals que a les eines de la ciència positiva és necessari que els faci costat el bagatge cultural de la societat on aquestes realitats esdevenen. Això sol justifica l'apel·latiu de Llengua Catalana en la denominació dels nostres Congressos, apel·latiu que en les reunions científiques de caire tradicional no apareix o ho fa sense rellevància. I el justifica encara més la finalitat dels Congressos: volem que llur fruit no sigui una freda especulació, sinó una contribució útil a millorar la comunitat.

Pluridisciplinarietat, rigor científic i comprensió cultural, però encara hi ha més. Els nostres Congressos no són de medicina i biologia, sino de Metges i Biòlegs. No només de ciències, per tant, sinó de científics, homes i dones. La ciència ha de ser impassible i neutral, però les persones poden sentir passió i els és bo. Passió per la ciència i per llur país, per exemple. Ho deia admirablement i senzillament August Pi i Sunyer el 1930 al Sisè Congrés: «És pel nostre treball sobretot que serem patriotes. Perquè si el saber és una fruïció, el saber és també la força.» I els implicats en els Congressos han mostrat sempre la voluntat de servir els pobles de parla catalana, d'ajudar al millorament de llurs condicions de vida i de salut, de contribuir a la recuperació i consolidació de llur identitat i l'assumpció de llur paper en el concert dels pobles i de les nacions, aspiracions aquestes últimes, relatives a uns aspectes que –no ens enganyem– són ben lluny d'haver assolit una situació que es pugui considerar normal.

L'originalitat dels Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana rau doncs, a parer meu, en el fet que el tractament pluridisciplinari i rigorosament cienti-

ic dels temes s'amplia amb la visió cultural, amb la reflexió sobre la pròpia comunitat i amb la voluntat de servir-la. Maridatge difícil, perquè hom podria sense adonar-se'n considerar ciència allò que no n'és. Maridatge necessari, però, si pretenem que la ciència assoleixi la seva funció social, sense quedar reduïda a un interessant però ineficaz joc especulatiu: força, encara més que fruïció.

Totes aquestes consideracions adquireixen un relleu molt intens de cara al Congrés de Castelló. Per les característiques socio-culturals del País Valencià, però encara més per la crisi que travessen els nostres pobles. Crisi econòmica i molt més que econòmica: també d'utopies, d'esperança, de mobilització. Crisi que afecta tota la comunitat, que modifica la morbiditat, que condiciona el sistema sanitari i que incideix, evidentment, en els estudiants, professionals i estudiosos, eventuais protagonistes del Dotzè Congrés. L'engrescament, l'acció responsable, lúcida, possibilista i indefallent en fan difícils, perquè la immediatesa particular de cadascu ja és prou feixuga. Pot ser significatiu que ens trobarem per parlar de l'emmalaltir i no pas de la salut com a Perpinyà.

Una editorial que comentava aquell Congrés es complaïa «manifestant l'agraïment que sentim els uns pels altres, pel paper que cadascú ha jugat, presidint, organitzant, coordinant, escrivint i pensant, per l'ajuda econòmica i moral, per l'entusiasme que rebia i que generava. Els elements més compromesos de la Medicina dels Països Catalans han dibuixat ben clarament les responsabilitats que tenen i les volen assumir». Les circumstàncies són ben diferents, però cada lector concret que em llegeix pot ajudar a fer possible la repetició de paraules com aquestes. Que ningú no es deixi perdre l'ocasió.

[Ann Med (Barc), 1984, 70:216-217]

